

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17
ת"ע 46293-06-17
ת"ע 46703-06-17
תמ"ש 32513-06-17
תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

בפני: כב' סגן הנשיאה, השופט אלון גביון

בעניין תמ"ש 32513-06-17:

התובע
ש'
ע"י ב"כ עו"ד זינו-אמוראי ושטיינר
נגד
1. נ'
2. ג'
ע"י ב"כ עו"ד רז
הנתבעים

ובעניין ת"ע 46293-06-17 ות"ע 46706-06-17:

המבקש בת"ע 46293-06-17:
ש'
ע"י ב"כ עו"ד זינו-אמוראי ושטיינר
נגד
1. מ'
2. ג'
3. נ'
ע"י ב"כ עו"ד רז
המתנגדים בת"ע 46706-06-17:

ובעניין תמ"ש 50714-04-17:

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

התובעים

1. נ'

2. ג'

3. מ'

ע"י ב"כ עו"ד רז

נגד

הנתבעים

1. ש'

2. י'

ע"י ב"כ עו"ד זינו-אמוראי ושטיינר

3. א'

4. נ.נ'

ע"י ב"כ עו"ד סקוזה

5. XXX אגודה שיתופית חקלאית

6. מנהל מקרקעי ישראל

ע"י מתמחה מפמ"ד מר אבילוב

ובענין תמ"ש 19445-01-18:

התובעים

1. נ'

2. ג'

3. מ'

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

ע"י ב"כ עו"ד רז

נגד

1. ש'

הנתבעים

2. י'

ע"י ב"כ עו"ד זינו-אמוראי ושטיינר

3. א'

4. נ.ו'

ע"י ב"כ עו"ד סקוזה - בעצמו

פסק דין

1. מר ש' (להלן: "ש' ו/או האב"), נישא בשנת 1954 לגב' ת' ז"ל (להלן: "ת' ו/או המנוחה"), אשר נפטרה ביום XX.XX.17, ומנישואיהם נולדו להם הילדים המפורטים להלן:

נ' (להלן: "נ' ו/או הבן נ").

ג' (להלן: "ג' ו/או הבן ג").

מ' (להלן: "מ' ו/או הבן מ").

י' (להלן: "י' ו/או הבן י").

א' (להלן: "א' ו/או הבן א").

נ.ו (להלן: "נ.ו ו/או הבת נ.ו").

ח' ז"ל (להלן: "ח' ו/או הבת ח").

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

2. במסגרת התובענה המתוקנת **שבתמ"ש 50714-04-17** שכותרתה "**פסק דין הצהרתי**" עתרו הבנים נ', ג' ומ' (להלן: "**שלושת הבנים**") ליתן פסק דין המורה כי:

א. צאצאיה של אמם המנוחה ז"ל הנם ילדיה בלבד: נ', ג', מ', י', א' ונ. והם הזכאים לקבל לידיהם את זכויותיה של המנוחה במשק מספר XXX XXX (להלן: "**המשק ו/או הנחלה**"), בהתאם להוראות ס' 19 (ג) (ג) להסכם המשבצת מיום 22.11.2009.

ב. לבנים נ' וג' רשות מגורים בלתי הדירה בשטח המשק, לכל אורך ימיהם ושנותיהם.

3. במסגרת הבקשה **שבת"ע 46293-06-17** עתר האב ש' למתן צו ירושה ביחס לעיזבון המנוחה ז"ל לפיו יורשיה של המנוחה וחלקם בעיזבונה הנם כדלקמן: ש' 6/12, א' 1/12, נ' 1/12, ג' 1/12, מ' 1/12, נ. 1/12, וי' 12/.

שלושת הבנים (נ', ג' ומ') הגישו את התנגדותם לבקשת האב למתן צו ירושה וזאת במסגרת תיק **ת"ע 46703-06-17** כשלטענתם האב ש' אינו נכלל בגדר יורשיה של המנוחה מאחר ואינו עונה להגדרת "**בן זוגה**", וכי יורשיה של המנוחה הינם ששת ילדיה בלבד (1/6 לכל אחד).

4. במסגרת התובענה שבתיק **תמ"ש 32513-06-17** שכותרתה "**תביעה לפינוי**" עתר האב ש' לפינוי ולסילוק ידם של הבנים נ' וג' משטח הנחלה.

5. במסגרת התובענה **שבתמ"ש 19445-01-18** שכותרתה "**תביעה רכושית**" עתרו שלושת הבנים נ', ג' ומ' ליתן פסק דין המורה כי:

א. מחצית מכלל הרכוש, הכספים והזכויות שעל שם האב ש', שייכים למנוחה, באמצעות הבנים נ', ג', מ', י', א' ונ. ובכלל זה, החסכוניות והכספים הנמצאים בבנקים או במוסדות פיננסים כאלה ואחרים וכספים שעל שם האב ש' או בידי כל מחזיק אחר.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

- ב. להורות לאב ש' להמציא דין וחשבון עדכני ומקיף על כל זכויותיו מכל מין וסוג והכל בגיבוי תצהיר, אישורים ואסמכתאות.
- ג. להורות לאב ש' ליתן תצהיר מלא ומפורט על כל זכויותיו והנכסים שיש לו על שמו ו/או המוחזקים עבורו ו/או שנצברו לזכותו.
- ד. ליתן צווים וסעדים ככל הנדרש והדרוש לשם בירור ומימוש תביעה זו וליתן צווים וסעדים לשם שמירתם עד למתן פסק הדין בתובענה זו ולשם ביצועו.
- ה. ליתן היתר לבנים נ', ג' ומ' לפצל עילות ו/או סעדים בגין כל עילה ו/או סעד אשר טרם התבררה.
- ו. להורות כי כל הסכומים שייפסקו יישאו ריבית והצמדה עד ליום תשלומם בפועל.
6. בהתאם להחלטה שניתנה ביום 11.04.18 אוחדו חמשת התובענות, ודיוני ההוכחות התקיימו בימים: 31.12.18, 07.01.19, 14.01.19, 31.01.19, 10.04.19.
7. מטעם שלושת הבנים נ', ג' ומ' העידו בנוסף אליהם גם הגב' XXX, מר XXX, גב' XXX, מר XXX. הבת נ.ו בחרה שלא להגיש תצהיר עדות אך נתבקשה להעיד מטעם שלושת הבנים ביום 14.01.19.
- מטעם האב ש' והבן י' העיד בנוסף אליהם גם הבן א' אשר לא הגיש תצהיר עדות אך נתבקש להעיד מטעם ביום 31.01.19. יצוין כי הבן א' בחר שלא להגיש כתבי טענותיו ושלא להתייצב לחלק מהדיונים.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

עוד יצוין כי נוכח הסכמת הצדדים ניתנה ביום 17.07.18 החלטתי לפיה אגודת XXX, אשר בתחומה נמצא המשק, משוחררת מהמשך התייצבות לדיונים בתובענות שבכותרת פסק הדין.

ביום 31.12.18 ונוכח הסכמת הצדדים ניתנה החלטתי לפיה רמ"י משוחרר מהמשך התייצבות לדיונים.

8. שלושת הבנים (נ', ג' ומ') הגישו סיכומיהם ביום 23.05.19.

האב ש' והבן י' הגישו סיכומיהם ביום 01.07.19.

ביום 05.06.19 ולבקשת בא כוח הבת נ.ו פטרתי אותו מהגשת סיכומים. בבקשתו ציין בא כוח הבת נ.ו כי הוא מבקש לפטור את נ.ו מהגשת סיכומים וכן שלא לפסוק הוצאות נגדה בגין ההליך וזאת ללא קשר לתוצאותיו, שכן נ.ו לא יזמה אותו והיא לקחה חלק בהליך מתוך כבוד לבית המשפט.

שלושת הבנים נ', ג' ומ' הגישו סיכומי תשובה ביום 14.07.19.

ת"ע 46293-06-17 ות"ע 46703-06-17:

9. השאלה הניצבת להכרעה בתיקים ת"ע 46293-06-17 ות"ע 46703-06-17 היא האם ש' עונה להגדרת "בן זוגה" של המנוחה ז"ל, והאם הוא זכאי לרשת את המנוחה בהתאם לסעיפים 10 ו-11 לחוק הירושה תשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק הירושה").

10. לטענת ש' והבן י' מאחר וש' והמנוחה היו נישואים זל"ז עד ליום פטירתה ואף התגוררו תחת קורת גג אחת בבית אשר במשק, הרי שחרף היחסים בין בני הזוג, ש' עונה להגדרת "בן זוגה" של המנוחה וזכאי לרשת אותה מכוח חוק הירושה. עוד טען ש' כי במשך שנים רבות ביקש להתגרש מהמנוחה, אולם היא סירבה ומנעה את הגירושין. ש' דחה טענת שלושת הבנים והבת נ.ו כי רדה במנוחה ולא סיפק את צרכיה.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

לטענת שלושת הבנים נ', מ' וג', אביהם ש' אינו עונה להגדרת "בן זוגה" של המנוחה, שכן ובמשך שנים רבות המנוחה לא דברה אתו, התגוררו בחדרים נפרדים ולא התנהלו כזוג נשוי. הלכה למעשה ש' והמנוחה לא היו נישואים עשרות שנים טרם פטירת המנוחה. כמו כן טענו שלושת האחים כי אביהם אינו זכאי לרשת את אמם המנוחה וזאת מאחר ובמשך שנים רבות פגע באמם, זנח אותה ונהג באלימות. ש' אף קיבל היתר מביה"ד הרבני לשאת אישה נוספת, ובפועל נישא לאישה נוספת (ממנה התגרש כעבור זמן קצר).

הבת נ.ו הצטרפה בכתב טענותיה לעמדת שלושת האחים.

11. להלן העובדות שאינן שנויות במחלוקת:

- א. ש' והמנוחה ז"ל נישאו ז"ל בשנת 1954 במרוקו ועלו ארצה בשנת 1957. מנישואיהם נולדו להם שבעה ילדים, הבת ר' ז"ל הלכה לעולמה בשנת XXX בנסיבות טרגיות לאחר ששמה קץ לחייה.
- ב. המנוחה כאמור נפטרה ביום 10.01.17, ובמועד פטירתה נותרו ש' והמנוחה נשואים ז"ל. יוער כי בכתב התביעה המקורי שבתמ"ש 50714-04-17, נטען בתחילה על ידי שלושת הבנים כי ש' והמנוחה התגרשו זמ"ז והיו גרושים מזה 35 שנים (ראה סעיף 2.5 לכתב התביעה המקורי), אולם בהמשך שלושת האחים חזרו בהם מטענותם זו במסגרת כתב התביעה המתוקן.
- ג. עד למועד פטירתה ובמשך עשרות שנים התגוררו ש' והמנוחה במשק באותו בית מגורים, אם כי ובמשך שנים רבות בחדרים נפרדים.
- ד. בהתאם למסמכים הרפואיים (נספח 3) שצירפו שלושת האחים לתצהיר עדותם מיום 25.06.18, המנוחה סבלה ממחלת נפש משנת 1970, ומצבה הנפשי החמיר לאחר התאבדותה של בתה ר'.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני :

ה. בין השנים 2002 עד 2009 מונה הבן א' כאפוסי על גופה ורכושה של גב' ת'.

משנת 2009 ועד לפטירתה, מונה הבן נ' כאפוסי על גופה ורכושה של גב' ת' במקומו של הבן א'.

ו. ש' עתר לבית הדין הרבני בתביעת גירושין נגד המנוחה, ובין השניים התנהלו הליכים רבים וממושכים בבית הדין הרבני. הצדדים בחרו שלא להציג בפני את מלוא התיק אשר התנהל בבית הדין הרבני, ומתוך המסמכים אשר הוצגו בפני עולה התמונה החלקית הבאה :

1. ביום 21.11.68 הגיש ש' תביעת גירושין נגד ת' בביה"ד הרבני. **ראה נספח 6 לתצהיר עדות שלושת האחים מיום 25.06.18.**

2. ביום 28.06.01 עתר ש' בתביעת גירושין נוספת, ובין היתר ביקש **"למכור את הבית ולשלם את החובות ומה שנשאר כל אחד יקח את חלקו"**. **ראה נספח 7 לתצהיר עדות שלושת האחים.**

3. ביום 29.11.01 התקיים דיון בבית הדין הרבני בתביעתו של ש' לגירושין. לדיון התייצב ש' והבנים א' ונ' אך ת' לא התייצבה. ש' חזר על טענתו כי הוא מבקש להתגרש מת' אך לדבריו **"בשנת 83 סירבה לתת גט ואמרה שתיתן לי רק למות"**. ש' אף עתר לבית הדין להורות על גט בכפייה והוסיף כי הוא **"רוצה פירוק שיתוף"**.
הבן נ' ביקש מבית הדין הרבני לדחות את מועד הדיון, והבן א' טען בפני בית הדין הרבני כי **"אני לא משלים עם זה שהכל יתפרק"**. **נספח 8 לתצהיר עדות שלושת האחים.**

4. ביום 23.04.02 עתר ש' שוב לבית הדין הרבני לזמן את גב' ת' לדיון ולכפות עליה לקבל את גיטה. **ראה נספח 9 לתצהיר עדות שלושת האחים.**

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני :

5. ביום 02.03.03 התקיים דיון נוסף בבית הדין הרבני, לדיון התייצבו ש' והאפו"ט של האם, הבן א', ות' לא התייצבה. בדיון חזר ש' על בקשתו להתגרש וגם למכור את המשק.

בדיון בפני בית הדין הרבני טען הבן א' כי "אמא שלי חולה. היא קשורה לבית... לתת גט נהיה מוכנים, אבל שאמא תישאר בבית לכל ימי חייה... הבית יחולק לשניים והיא תהיה בבית". נספח 10 לתצהיר עדות שלושת האחים.

6. ביום 06.12.04 פנה ש' שוב לבית הדין הרבני לצורך דיון חוזר בתביעתו לגירושין. ראה נספח 11 לתצהיר עדות שלושת האחים.

7. ביום 22.05.05 עתר ש' לבית הדין הרבני להוציא צו הבאה כנגד אשתו - גב' ת' לצורך המשך הטיפול בתביעת הגירושין אשר הגיש. ראה נספח 12 לתצהיר עדות שלושת האחים.

8. ביום 01.06.05 עתר ש' שוב לבית הדין "להביא את האישה לבי"ד עם צו הבאה לקבל ג"פ". ראה נספח 13 לתצהיר עדות שלושת האחים.

ז. משש' לא הצליח להתגרש מהמנוחה חרף ההליכים בהם נקט בביה"ד הרבני, ניתן לו בשנת 1987 על ידי בית הדין הרבני היתר לשאת אישה נוספת. ביום 6.08.87 נישא ש' לאישה נוספת, הגב' ר', אך התגרש ממנה כעבור כשלושה חודשים ביום 11.11.87, וחזר להתגורר במשק.

12. לאחר שעיינתי באשר הוגש בתיקים שבכותרת, ושמעתי את העדים אשר העידו בפני, מצאתי לדחות את ההתנגדות שהוגשה על ידי שלושת הבנים, וליתן צו ירושה בהתאם לבקשת האב ש' בתיק ת"ע 46293-06-17, וזאת כפי שיובהר להלן.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

13. סעיף 10 לחוק הירושה הרלוונטי לעניינינו, קובע כי בהעדר צוואה, היורשים על פי דין של המוריש הם:

"1. מי שהיה במוות המוריש בן זוגו.

2. ילדי המוריש וצאצאיו, הוריו וצאצאיו..."

וסעיף 11 לחוק שכותרתו "זכות הירושה של בן זוג" מפרט את חלקו של בן הזוג בירושה.

חוק הירושה אינו מגדיר מי הוא **בן זוג** הנכנס בגדר סעיפים 10 ו-11 לחוק, אך לאור ההבחנה בחוק הירושה בין בני זוג (סעיפים 11 ו-12) לבין ידועים בציבור שאינם נשואים (סעיף 55 לחוק), פרשה הפסיקה את המונח "בן זוג" המופיע בסעיפים 11 ו-12 לחוק הירושה כמי שהיה נשוי למוריש בשעת מותו. כלומר, בן זוג המוכר כירש על פי דין, הוא מי שהיה נשוי למוריש בשעת פטירתו בנישואין פורמאליים ללא בחינת טיב מערכת היחסים. עסקינן בהגדרת סטטוס.

יפים בעניין זה דברי כבוד הנשיא ברק בע"א 247/97 סבג נגד סבג:

"בית משפט זה פסק, בהזדמנויות שונות, כי השאלה, אם פלונית היא בת זוגו של פלוני, תוכרע לפי הצורך במתן גט כדי לשים קץ לקשריה עמו, אפילו המדובר בנישואי ספק ובדרישה לגט לחומרה. כך, אין גם חשיבות לטיבה של מערכת היחסים שהיתה בין בני הזוג, ואף לא לעובדה שחיו בנפרד בעת מותו של המוריש".

14. אכן בפסק דין סבג שהוזכר לעיל הכיר בית המשפט העליון באפשרות העקרונית לחרוג מהפרשנות הפורמאלית של המושג "בן זוג" שבחוק הירושה ולבחור בפרשנות מהותית תוך

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

בחינת טיב מערכת היחסים שהיתה בין הצדדים. שם כבוד הנשיא ברק הכיר עקרונית באפשרות שלא לראות באישה סרבנית גט משום "בת זוג" של גבר לו היתה נשואה ואשר קיבל היתר נישואין ואף נישא לאישה נוספת, בבחינת "נישואין על הניר בלבד".

יחד עם זאת מקריאת פסק הדין נראה כי הדבר צומצם לנסיבותיו המיוחדות של אותו מקרה שנדון וכדי למנוע מצב לפיו אישה סרבנית גט תירש את בעלה אשר נישא לאישה נוספת. וכדברי כבוד הנשיא ברק "... במקרה זה יש לדבוק בפרשנות המהותית של המונחים שבחוק ולא במשמעותם הפורמאלית, שמא תצא חוטאת נשכרת". ראה לעניין זה גם ספרו של כבוד השופט שוחט דיני ירושה ועיזבון מהדורה שביעית מורחבת, עמוד 63.

15. אינני סבור כי במקרה שבפניי, הגם שש' קיבל היתר נישואין ואף בפועל נישא לאישה נוספת (ממנה התגרש כעבור כשלושה חודשים בלבד), יש לחרוג מהפרשנות הפורמאלית והמקובלת בפסיקה למושג "בן זוג" שבסעיפים 10 ו 11 לחוק הירושה.

מהראיות אשר הובאו בפני עולה כי ש' ביקש במשך שנים להתגרש מהמנוחה ואף נקט בפועל בהליכים משפטיים בבית הדין הרבני לצורך כך, אך הדבר לא הסתייע בידו. ברי כי ש' אינו בבחינת יורש שהוא גם סרבן גט ואינו בבחינת "חוטא יוצא נשכר" אליו כיוון כבוד הנשיא ברק בפסק הדין סבג שהוזכר לעיל.

אני ער למצבה הנפשי המורכב של המנוחה כפי שהוצג במסמכים הרפואיים שהובאו בפניי, אך יודגש כי לא הוצגה בפני כל חוות דעת ערוכה כדין (ואף לא הוגשה כל בקשה למינוי מומחה בעניין זה) לפיה בשל מצבה הנפשי נשללה מהמנוחה היכולת ליתן הסכמתה לקבל את גטה מש'. למעשה מהחומר שהובא בפני עולה כי בית הדין הרבני לא ראה כי קיימת מניעה כי ש' והמנוחה יתגרשו זמ"ז ואף זימן את המנוחה לדיונים בפניו.

מפרוטוקול הדיון בבית הדין הרבני מיום 02.03.03 (נספח 10 לתצהיר שלושת האחים מיום 25.06.18) עולה כי גם לשיטת הבן א' אשר שימש כאפוטרופוס של המנוחה באותה

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

עת ואשר התייצב לדיון בפני בית הדין הרבני, לא היתה כל מניעה כי המנוחה תסכים לקבל את גיטה משי ובתנאי שהיא תמשיך לגור בביתה כל ימי חייה.

זו ועוד, בכתב התביעה המקורי שבתיק 50714-04-17, טרם תיקונו, טענו שלושת הבנים כי ש' והמנוחה התגרשו בפועל. כלומר, לשיטתם של שלושת הבנים, בני הזוג יכולים היו להתגרש חרף מצבה הנפשי של המנוחה. יוער כי חרף מצבה הנפשי הנטען של המנוחה טען הבן ג' כי אמו נתנה לו את הסכמתה לגור במשק. **ראה לעניין זה עמוד 143 שורות 25-27 לפרוטוקול מיום 31.01.19.** על דרך ההיקש ניתן לומר כי ככל שהמנוחה, לשיטת ג', יכולה היתה ליתן לו רישיון בלתי הדיר לגור במשק חרף מצבה, כך גם היא היתה יכולה ליתן את הסכמתה להתגרש משי' לו חפצה בכך.

16. בפסק הדין המקיף מיום 7.1.15 בעמ"ש (ת"א) 38845-10-12 חזר כבוד השופט שנלר על ההלכה הקיימת לפיה **"...סבורני כי גם אם מדובר במקרה דנן, במקרה קיצון, עדיין לאור כל הנימוקים שפורטו לעיל, אין לשנות מההלכה הפסוקה, כפי שפירשה את חוק הירושה, וגם כך כעולה מאותן הוראות בסעיף 11 לחוק הירושה, אשר מהן ניתן להסיק כי בן הזוג היורש, במובנם של סעיפים 10 ו-11 לחוק הירושה, הנו מי שנשוי, ושהקביעה עניינה קביעה שבסטטוס. קביעה זו תחול גם ביחס לאותו אלמנט שלילי שבסעיף 55 לחוק, וכשלא תיבחן כוונה של מי מהצדדים או האם מתקיימות אכן נסיבות קיצוניות, אשר בגינן יש לסטות מהאמור. לדעתי, לא בכדי לא מצאנו בפסיקה בבית המשפט העליון, עד היום, מקרה ובו אכן יושמה פרשנות מהותית בפועל"**.

הן שלושת הבנים והן הבת נ.ו בחרו שלא להתמודד כלל עם ההלכה הקיימת ועליה חזר כבוד השופט שנלר בפס"ד דינו לעיל.

17. משי' ניסה להתגרש מהמנוחה אך לא הצליח מסיבות שאינן תלויות בו, ומששניהם המשיכו לחיות תחת קורת גג אחת במשך עשרות בשנים עד לפטירתה של המנוחה (אם כי בחדרים נפרדים), ומשבמועד פטירת המנוחה היה ש' נשוי לה (ולה בלבד), הרי שבמקרה שבפני אין כל מקום לחרוג מהפרשנות הפורמאלית של המונח "בן זוג" בסעיפים 10 ו-11

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני :

לחוק הירושה . ומשכך ש' עונה להגדרת " בן זוג" שבחוק הירושה , וזכאי הוא לרשת אות המנוחה כבן זוגה.

18. מעבר לצורך אוסיף כ כי בנסיבות המקרה שבפניי קבלת עמדתם של שלושת הבנים לפיה אביהם ש' אינו עונה להגדרת "בן הזוג" שבסעיפים 10 ו- 11 לחוק הירושה, היא זו שתביא בהכרח למצב של "חוטא יצא נשכר", ואבהיר את דבריי.

הבנים נ', ג' ומ' הרבו להלין על יחסו הקשה של האב ש' כלפי אמם במשך עשרות השנים, ואף תיארו את מצבה הקשה של האם במהלך חייה בעטיו של האב. חרף זאת, ועל אף ששניים מילדיה מונו כאפוטרופוסים על ענייני האם , בחרו ששת ילדי המנוחה שלא לפעול לצורך פירוק השיתוף במשק במהלך חייה של האם והפניית התמורה אשר תתקבל מחלקה של האם במשק לצרכי האם.

נוכח טענת שלושת הבנים כי במהלך חייה סבלה המנוחה מאביהם, מצופה היה מילדי המנוחה , וקל וחומר מהאפוטרופוסים שלה, כי יפעלו למענה במהלך חייה באופן בו היו עותרים לממש את חלקה ברכוש המשותף הנטען, לרבות במשק, והיו מפנים את התמורה שהיתה מתקבלת לרווחתה וזאת עוד במהלך חייה.

לא ניתן כל הסבר המניח את הדעת מדוע מי מילדי המנוחה לא פעל למימוש נכסי האם בחייה לטובתה ולצרכיה. כשנשאלו חלק מילדי המנוחה על ידי בית המשפט מדוע לא פעלו לטובת אמם לצורך מימוש חלקה ברכוש המשותף (כדוגמת מכירת המשק) והפניית התמורה שתתקבל לטובת האם לרווחתה בחייה , תשובתם למדה כי ככל הנראה ביקשו לשים עצמם לפני אמם , ובחרו שלא לעשות כן מתוך שיקולי ירושה עתידיים פסולים .

התנהגות שלושת הבנים כמפורט לעיל , עת בחרו שלא לפעול במהלך חייהם למימוש חלקה ברכוש המשותף הנטען לטובתה ולרווחתה , חרף טענותיהם הקשות בדבר התנהגות אביהם כלפיה , וכל זאת ממניעים הזרים לטובת האם, אינה מצדיקה לידיי אימוץ הפרשנות לה מבקשים שלושת הבנים לתת לביטוי " בן זוג" שבחוק הירושה, שכן פרשנות זו תגדיל בהכרח את חלקם בירושת אמם.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני :

כך לדוגמא השיב הבן נ' כי "לשאלת בית המשפט כל השנים שהייתי אפוט' על אמי לא פעלתי כדי לדאוג לזכויות הכספיות שלה כי אבי הבטיח לי שאני והאחים שלי נקבל את החלקים שלנו, משיב, שכן". ראה עמוד 77 שורות 9-7 לפרוטוקול הדיון מיום 07.01.19.

כמו כן ראה דבריו של הבן מ' כי "... הכוונה היתה שכל הזכויות יישארו אצל אבא וביום שהורים ילכו לעולמם המשק יתחלק בין כולם". ראה עמוד 155 שורות 2-1 לפרוטוקול הדיון מיום 31.01.19.

תמ"ש 50714-04-17 :

19. בסעיפים 19-21 לסיכומיהם, טענו שלושת הבנים כי זכויות המנוחה במשק הן זכויות קניין שביורש, הניתנות להורשה, לא פקעו עם פטירת המנוחה, ויש לראות במנוחה ובש' כבעלי זכות חכירה, ואין בהסכם המשבצת כדי לפגוע בזכויותיהם. כמו כן ולשיטת שלושת הבנים יורשי המנוחה, ילדיה, הם אלו הזכאים לקבל לידיהם את זכויות המנוחה במשק, אך נוכח העובדה כי ש' הינו הבעלים של המחצית הנותרת בזכויות במשק, ובשל עקרון אי פיצול הנחלות, יש לראות את מלוא הזכויות במשק כנכס שלא ניתן לחלוקה, בהתאם לסעיף 113 לחוק הירושה. לחילופין, וככל שביהמ"ש ימצא שיש ליתן תוקף להוראות הסכם המשבצת, הרי שבנסיבות המקרה יש לקבוע כי המנוחה לא הותירה בן זוג, אלא צאצאים בלבד, ויש להחיל את הוראות סעיף 19 (ג) להסכם המשבצת לפיו זכויות המנוחה במשק יועברו לאחד מילדיה המוכן ומסוגל לקיים את המשק. זכויות המנוחה במשק צריכות לעבור לאחר פטירתה לילדיה בהתאם להוראות סעיף 19 ג (3) להסכם המשבצת ובהתאם לסעיף 113 לחוק הירושה.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

לטענת האב ש' והבן י', כמפורט בסיכומיהם, ההורים היו ועודם רשומים כבעלי זכויות שווים מסוג בר רשות במשק, על המשק חל הסכם המשבצת, ומכוחו, לאחר פטירת המנוחה, הפך ש' לבעל מלוא הזכויות במשק.

20. בהתאם לאישור הזכויות מיום 29.05.17 אשר צורף לכתב ההגנה מטעם רמ"י (נספח ב'), הזכויות במשק רשומות על שם ש' והמנוחה, וזכויותיהם הנן זכויות של בר רשות, וברי כי זכויות הבעלות במקרקעין היא למדינה – רמ"י. אינני מקבל את טענת ב"כ שלושת הבנים בסיכומיו כי יש לראות בש' ובמנוחה כבעלי זכות חכירה.

מעבר לצורך אציין כי טענות ב"כ שלושת הבנים בסיכומיו כי יש לראות בהורים כבעלי זכות חכירה במשק וכי אין בהסכם המשבצת כדי לפגוע בזכותם, אינן מתיישבות עם יתר טענותיו בכתבי הטענות. כך לדוגמה, בסעיף 16 לכתב התביעה שבתמ"ש 19445-01-18 מציין ב"כ שלושת הבנים כי להורים זכויות בר רשות במשק. ראה גם האמור בסעיף 41 לכתב ההגנה שבתמ"ש 32513-06-17.

21. המקור הנורמטיבי הראשון לבחינת זכויותיו של בר הרשות בנחלה חקלאית, מוסדר בהסכם המשולש, אשר נחתם בין בעלת המקרקעין- רשות מקרקעי ישראל, הסוכנות היהודית והאגודה (להלן: "ההסכם התלת צדדי ואו ההסכם המשולש"), ואו ההסכם הדו צדדי (כבעניינינו), אשר נחתם בין רשות מקרקעי ישראל לבין האגודה (להלן: "ההסכם הדו צדדי").

22. ההסדר המשפטי של אדמות המושבים בארץ אינו אחיד, והוא משתנה ממושב למושב ובהתאם לו משתנות זכויותיהם של חברי המושב. ההסדר המשפטי הנוגע למקרקעין אלו משתקף כאמור בחוזה המשבצת התלת צדדי ואו בחוזה הדו צדדי. ראה לעניין זה עמ"ש (מרכז) 62373-11-15 מיום 22.6.16.

23. הגם שלבר הרשות זכות אישית בנחלה, הוא רשאי להעבירה בחייו והכל בהתאם לתנאי הרישיון ולתנאים אשר נקבעו בין מעניק הזכות לבין מקבל זכות השימוש.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

ולעניין זה ראה ע"א 1662/99 חיים נ' חיים פ"ד נו (6) 295 לפיו:

"זכות זו, היא זכות אישית שאינה קניינית, אשר אופייה וגדרה נקבעים בהתאם להסכמת הצדדים בהסכם הרישיון. על פי הסכם זה, אף שרשות השימוש היא זכות אישית, היא עבירה בכפוף לתנאי ההסכמה בין מעניק הזכות למקבל זכות השימוש. יוצא מכך, כי ברשות רשאי לעשות דיספוזיציה בזכותו - הכל בכפוף להסכמת הצדדים בעת יצירת הרישיון".

24. העברתה של זכות ברשות במשק חקלאי, דוגמת המשק נשוא המחלוקת, כפופה למגבלות עבירות, מגבלות אשר נקבעות על ידי בעל המקרקעין - מנהל מקרקעי ישראל, ומפורטות בחוזה המשבצת, ובעניינינו חוזה הדו צדדי, **נספח א'** לכתב ההגנה מטעם רמ"י.

25. למרות שזכויותיו של בר הרשות בנחלה מוגדרות לרוב בהסכם התלת צדדים ו/או בהסכם הדו צדדי כנכס "חוץ עזבוני" אין הגדרה זו מפקיעה את יכולתו להוריש זכויותיו אלו, אלא אם נשללה ו/או הוגבלה אפשרות זו בהסכם המסדיר את זכויותיו הנדונות. ראה לעניין זה פסק דינה המקיף של חברתי כבוד השופטת פאני גילת כהן בתמ"ש (ק"ג) 25551.01.14 מיום 15.2.15 על כל האזכורים שבו.

וכן ראה לעניין זה ע"א 3836/93 ברמלי נ' ברמלי, פ"ד נ(3) 868:

"ברי שזכויות של בר רשות (שאינן מגיעות לכדי זכויות חכירה), אינן ניתנות להורשה אם ההסכם מכוחו ניתנו הזכויות אינו מתיר זאת. אם נותן הרשות מגביל את עבירות הזכות ואוסר על העברתה בירושה, הרי בר הרשות אינו יכול להוריש את זכויותיו".

וכן ראה ע"א 103/89 אזולאי נ' אזולאי, פ"ד מה(1) 477:

"האם רשאי מי שבידו זכות של בר-רשות לעשות דיספוזיציה בזכותו- היינו, להעבירה לאחר בין בחיים ובין מחמת מיתה. התשובה לכך היא חיובית, 'שכן גם זכותו של בר-

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני :

רשות גרידא ניתנת עקרונית להעברה ליורשיו, הכל בכפוף להסכמת הצדדים בעת יצירת הרישיון'...

המסקנה העולה מן הדברים היא, כי על אף שביסודה זכות השימוש היא זכות אישית, דבר עבירותה והתנאים לעבירותה ניתנים להסכמה בין מקבל השימוש ומעניק השימוש, ולכן יש לבדוק כל מקרה לגופו".

26. חופש ההורשה של בר רשות בכל הקשור לזכויותיו בנחלה אינו בטל אלא מוגבל נוכח הוראותיו של הסכם הרישיון, ככל שהסכם זה מגבילו, וכפוף להוראותיו של הסכם הרישיון.

העברת זכויות בר רשות בנחלה במקרה של פטירה, יונקת חיותה מההסכם המסדיר זכויות אלו- תנאי הרישיון.

27. סעיף 19 לחוזה המשבצת החל בעניינינו מורה כדלקמן :

"19. מבלי לגרוע מהאמור בחוזה זה, מוסכם בזה כי :

א...

ב...

ג. במקרה פטירתו של חבר האגודה תחולנה ההוראות הבאות בדבר מסירת זכויות השימוש במשק שבשימושו המהווה נחלה. למען הסר ספק מוצהר ומוסכם בזה

כי

אין באמור בסעיף זה לשנות את מהות זכויותיו של חבר האגודה כזכויות בר רשות בלבד שאינן חלק מעיזבונות ואין בהם כדי לשנות את מעמדו של חבר האגודה על פי חוזה זה כבר רשות לכל דבר ועניין :

(1) נפטר אחד מיחיד בני הזוג שהינם חברי אגודה המחזיקים במשק (להלן: "המנוח") והניח אחריו בן זוג – תעבורנה כל זכויות השימוש שלו במשק לבן זוגו בלבד, וזאת אפילו אם המנוח הניח ילדים ביחד עם בן הזוג".

28. לאחר שעיינתי באשר הוגש בתיק, מצאתי לדחות את טענת שלושת הבנים נ', ג' ומ', ולקבל את טענות האב ש' לפיהן לאחר פטירת המנוחה, ומכוח חוזה המשבצת, הפך הוא למלוא בעל הזכויות בנחלה.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

29. אין מחלוקת כי ש' והמנוחה היו נשואים זל"ז במשך עשרות שנים ועד לפטירתה של המנוחה, ואף התגוררו יחדיו תחת קורת גג אחת באותו בית שבמשק (אם כי בחדרים נפרדים).

סבורני כי בנסיבות העובדתיות לעיל עונה ש' להגדרת "בן זוג" שבסעיף 19 ג (1) לחוזה המשבצת, ומשכך זכויותיה של המנוחה במשק עברו על שמו עם פטירתה.

30. יתרה מכך, הרי שע"פ האמור בסעיף 24 לכתב ההגנה מטעם רמ"י (עליו לא חלקו הצדדים), ובהתאם למדיניות רמ"י, לא ניתן לפצל את המשק, ולא ניתן לרשום את הזכויות בנחלה על שם הורה יחדיו עם מי מילדיו.

אף חוזה המשבצת החל בענייננו, אינו מאפשר למעשה, רישום זכויות במשק באופן שחלקו יירשם על שם הורה וחלקו על שם ילדו, ומשכך יש ליתן לביטוי "בן זוג" שבחוזה המשבצת פרשנות המקיימת את הנחלה על פני פרשנות המביאה לפירוקה.

מאחר והנחלה רשומה מחציתה על שם האב ש' ומחציתה על שם המנוחה, ומשהמנוחה נפטרה עת היתה נשואה לש', הרי שיש לראות בש' כעונה להגדרת בן זוגה של המנוחה בעת פטירתה (וזאת למרות ההליכים שהתקיימו ביניהם בבית הדין הרבני, ולמרות היתר הנישואין שניתן לש'), שכן פרשנות זו, לא רק שעולה בקנה אחד עם לשון סעיף 19 לחוזה המשבצת, אלא גם מאפשרת את המשך קיומו של המשק כיחידה אחת.

31. עמדת ב"כ הבנים כמפורט בסיכומיהם כי זכויות המנוחה במשק עוברות לאחר פטירתה לששת ילדיה, מתעלמת לחלוטין מהעובדה כי ש' הינו בעל מחצית הזכויות במשק ללא קשר לזכויות המנוחה, וכן מתעלמת מלשונו הברור של חוזה המשבצת.

משש' והמנוחה רשומים כבעלי זכויות ברי הרשות במשק בחלקים שווים, אין המשק נכנס כלל בגדר סעיף 113 לחוק הירושה ואף לא בגדר סעיף 114 לחוק הירושה.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני :

32. נראה כי שלושת הבנים, אשר בחרו שלא לפעול לצורך מימוש חלקה של האם במשק במהלך חייה ולרווחתה (חרף טענותיהם הקשות בדבר יחסו של אביהם כלפיה) , מתקשים להשלים עם המצב המשפטי לפיו עם פטירת אמם הפך ש' אביהם מבעל מחצית זכויות במשק לבעליו של מלא זכויות בר הרשות בנחלה.

נראה כי שלושת הבנים מתקשים להשלים כי המצב המשפטי בכל קשור לנחלות וזכויות ברי רשות שונה מהמצב המשפטי החל על דירות מגורים וזכויות חכירה ובעלות. הסתמכותם הנטענת של הבנים על הבטחותיו של האב כי לאחר פטירת ההורים המשק יחולק בין הצדדים, אין בה כדי להעביר את זכויותיה של המנוחה בנחלה על שמם ואין בה כדי לגבור על חוזה המשבצת.

תובענה שבתמ"ש 32513-06-17 :

33. במסגרת התובענה שבתמ"ש 32513-06-17 עתר האב ש' לפינויים של הבנים נ' וג' מהמשק.

34. לטענת האב ש' הוא אדם קשיש , כבן למעלה מ 80 שנים, אשר מוצא עצמו עובר התעמרות על ידי נ' וג' אשר מבקשים להשתלט על רכושו.

לטענת האב , אפשר לנ' אשר מונה כאפוטרופוס על אמו , להתגורר באופן זמני במשק. נ' עושה בנחלה כבשלו , הציב קרואן ללא היתר והשתלט על מחסנים במשק.

ביחס לג' הרי שגם לו ניתנה רשות זמנית להתגורר בחדר בבית שבמשק, אולם לאחר פטירת המנוחה , בניגוד להסכמת האב , עבר ג' להתגורר בחדרה של האם. כמו כן ג' איים על אביו , ואף נשפט ונגזר דינו בגין איומים אלו.

לטענת הבנים נ' וג' לא ניתן להורות על פינויים מהמשק וזאת מאחר והנם מתגוררים במשק בהסכמת ההורים, מזה שנים רבות (נ' משנת 2010 וג' למעלה מ- 50 שנים ומאז יולדו), כאשר ש' והמנוחה נתנו להם רשות מגורים בלתי הדירה במשק. כמו כן לא ניתן לפנותם מהמשק שכן לאחר פטירת אמם, עברו זכויותיה לטובת ילדיה, ומשכך הינם בעלי זכויות במשק.

כמו כן לטענתם במשך שנים השקיעו כספים רבים במשק ואף טיפלו במנוחה במקום אביהם.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

35. משקבעתי כמפורט לעיל כי לשלושת הבנים אין זכויות במשק לאחר פטירת אמם, ונוכח רצונו של בעל הזכויות במשק – האב ש' לפנותם ממשקו, כל שנותר הוא לבחון את טענת הבנים נ' וג' כי ניתנה להם רשות בלתי הדירה להתגורר במשק והאם קיימת עילה לפנותם.

36. אכן צודקים באי כוח האב ש' כמפורט בסיכומיהם כי על פי הפסיקה וככלל יש לנהוג במשנה זהירות ביחס לקביעה, כי רשות היא בלתי הדירה, וזכות שכזו תוסק רק במקרים חריגים ויוצאי דופן. **ראה לעניין זה ע"א 6757/13.**

כן נפסק כי על מנת שהרשות תהא בלתי הדירה ובלתי ניתנת לביטול, תידרש הסכמה מפורשת של בעל הקניין לכך. **ראה לעניין זה עמ"ש 37005-01-14.**

כך גם פסק חברי סגן הנשיא כבוד השופט זגורי בתמ"ש (טבריה) 45382-03-10 כי **"בפסיקה מאוחרת יותר נפסק מפורשות שרשות חינוך אינה יכולה ככלל להיות בלתי הדירה וכי היא ניתנת לביטול בכל עת. עוד נקבע, בהסתמך על פסיקה קודמת, שהמגמה צריכה להיות צמצום מופעיה של רשות בלתי הדירה ולא הרחבתם".**

לאחר שעיינתי באשר הוגש בתיק סבורני כי הבנים נ' וג' לא הרימו את נטל ההוכחה המוטל עליהם ולא הוכיחו כי אכן הוריהם נתנו להם רשות בלתי הדירה להתגורר במשק.

יתרה מזו, זכויות ההורים במשק הינן זכויות ברי רשות בלבד, וספק אם הם היו רשאים לתת זכות מגורים בלתי הדירה במשק לצד שלישי וזאת ללא אישור הבעלים – רמ"י.

הרישיון שנתנה האם המנוחה לבנים נ' וג' להתגורר במשק פקע עם פטירתה, וכך גם פקע הרישיון שנתן האב ש' לבנים נ' וג' עם הגשת התביעה לפינוי.

37. אוסיף כי טענת הבנים נ' וג' כי השקיעו כספים רבים במשק, בסכומים של מאות אלפי שקלים, לא הוכחה כנדרש, ונותרה כטענה בעלמא. הבנים נ' וג' בחרו שלא להמציא אסמכתאות בדבר ההשקעות שביצעו לכאורה במשק (**ראה גם תצהיר עדותם מיום**

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

3.01.18 עלותן, ואף לא ידעו להבהיר מהו המקור לאותם מאות אלפי שקלים שכביכול הושקעו על ידם במשק. **ראה לעניין זה עמודים 110-111 לפרוטוקול מיום 14.01.19 ועמ' 139 שורות 8-25 לפרוטוקול מיום 31.1.19.**

38. בתצהיר עדותו מיום 29.11.19 טען האב ש' כי הבנים נ' וג' פוגעים בזכויותיו במשק, ובכלל זה נ' השתלט על מחסנים במשק (סעיף 9 לתצהיר) והניח קרוון מגורים ללא היתר (סעיף 17 לתצהיר), וג' נהג בו באלימות (סעיף 13).
ש' לא נחקר במהלך חקירתו הנגדית על טענותיו אלו, והן לא נסתרו. יתרה מזו, ג' אישר בחקירתו הנגדית כי נשפט וישב בכלא בגין אלימות כלפי אביו (עמ' 148 שורות 18-22 לפרוטוקול מיום 31.01.19), אינו משלם את חלקו בתשלום הוצאות הבית תוך שהוא חי ע"ח אביו (עמ' 146 שורות 3-11 לפרוטוקול הדיון מיום 31.01.19).

39. אוסיף כי מעבר להתנהגותם של נ' וג' כלפי אביהם כמפורט לעיל אשר יש בה כדי לבסס עילה לפינויים מהמשק, הרי שבעצם כפירתם בזכותו הבלעדית של אביהם במשק לאחר פטירת האם, ובעצם הגשת תביעתם להירשם כבעלי זכויות במשק, יש כדי לבסס עילה לפינויים מהמשק.
לדידי, רישיון למגורים, גם אם הוא בלתי הדיר, פוקע עת מקבל הרישיון כופר בזכויותיו של נותן הרישיון וחותר תחתיו. משניתן לש' וג' רישיון לגור במשק, אך הם חתרו תחת זכויותיו של נותן הרישיון, הרי שקמה לו הזכות לפנותם.

תובענה שבתמ"ש 19445/01/18:

40. בסיכומיהם חזרו שלושת הבנים על טענתם כי עקב השימוש הבלעדי שעשה אביהם ש' במשק במהלך כל השנים, תוך שהוא גורף את מלוא הכנסות המשק לכיסו, צבר הוא כספים רבים שהיקפם טרם התברר.

על כן עתרו שלושת הבנים לקבוע כי המנוחה, באמצעות יורשיה, זכאית למחצית מכלל הרכוש, הכספים והזכויות, מכל מין שהוא, שעל שם אביהם ש', בין אם מכוח בעלותה במחיצת הזכויות במשק ובין אם מכוח הלכת השיתוף.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני :

41. לטענת ש' דין התביעה להידחות שכן שלושת הבנים, כיורשי המנוחה, מנועים לתבוע באופן רטרואקטיבי את זכויות המנוחה הנטענות לאחר מותה, וזאת כאשר הן המנוחה, הן שני בניה ששימשו האפוטרופוסים שלה, והן יתר ילדיה, לא הגישו במהלך חייה כל תביעה שכזו.

42. אינני מקבל את טענת שלושת הבנים כי המנוחה, באמצעות יורשיה, זכאית למחצית מכלל הזכויות שצבר ש' מכוח הלכת השיתוף.

טענתם זו עומדת בניגוד מוחלט למסכת העובדתית לה טענו שלושת הבנים במסגרת התנגדותם לצו הירושה, כי אין לראות בש' משום בן זוגה של המנוחה מאחר ונישואיהם עשרות שנים טרם פטירת המנוחה היו על הנייר בלבד (ראה לדוגמה הטענה הנחרצת של שלושת הבנים בסעיף 7 סיפא לסיכומי התשובה שלהם לפיה **"...משם שהוכח שהוא לא היה לה לבעל, לא היה לה לבן זוג, לא היה לה למשענת, לא היה לה לאיש"**).

נראה כי שלושת הבנים מבקשים לטעון טענות עובדתיות מנוגדות וכל זאת כדי להכשיר תביעותיהם השונות, ומבקשים להתאים העובדות בהתאם לסעדים המבוקשים. באם ש' והמנוחה קיימו נישואין פורמליים בלבד ועל הנייר במשך שנים רבות טרם פטירת המנוחה, כטענת שלושת הבנים, אזי ברי שלא ניתן ליחס לבני הזוג את המשטר הרכושי של הלכת השיתוף (קל וחומר שבין בני הזוג ניהלו הליכי גירושין בבית הדין הרבני).

43. מקובלת עלי עמדת באי כוח האב ש' בסיכומיהם כי לא הוכח קיום משטר רכושי של הלכת השיתוף, וגם אם היה מוכח משטר כזה, הרי שניתן לייחס למנוחה ויתור על זכויותיה, באופן שירשיה לא יכולים כיום להיכנס לנעליה ולתבוע בשמה את חלקה.

במקרה דנן, הלכה המנוחה לעולמה שהיא נשואה לש', לאחר נתק ממושך ומשבר עמוק בין בני הזוג (שאף הגיע לכותלי בית הדין הרבני), כאשר למנוחה, בין בעצמה ובין באמצעות האפוטרופוסים שלה, היתה הזדמנות לטעון לזכויותיה מכוח הלכת השיתוף, אך נמנעה מלעשות כן. ומשכך, יש לראות במנוחה כמוותרת על תביעתה להכרה בזכויות אלו.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

44. אכן צודקים באי כוחו של האב בסיכומיהם כי העובדה שילדי המנוחה (הגם ששניים מהם מונו כאפוטרופוסים על אמם) לא פעלו בחיי המנוחה למימוש זכויותיה הנטענות, פועלת נגדם.

אך מעבר לכך, לא ניתן להתעלם מהאינטרס האישי אשר בעטיו נמנעו שלושת הבנים לפעול למיצוי הזכויות הנטענות בחיי האם לרווחתה, חרף טענתם בדבר סבלה של האם מאביהם. מששלושת הבנים בחרו שלא לפעול עבור האם בחייה למימוש זכויותיה, מנועים הם כיום בכובעם כיורשי המנוחה לבחון את חשבונותיו וחשכויותיו של אביהם ש'.

סיכום:

45. לאור האמור לעיל הנני מורה כדלקמן:

א. התובענות שהגישו שלושת הבנים בתמ"ש 50714-04-17 ובתמ"ש 19445-01-18 נדחות.

ב. ההתנגדות שהגישו שלושת הבנים בתיק ת"ע 46703-06-17 נדחית, והבקשה לצו ירושה שהגיש האב ש' בתיק 46293-06-17 מתקבלת. תוך 14 ימים יגישו באי כוח האב ש' צו ירושה לחתימת ביהמ"ש.

ג. תביעת הפינוי שהגיש האב ש' בתיק תמ"ש 32513-06-17 מתקבלת, והנני מורה לבנים נ' וג' לפנות את המשק לא יאוחר מיום 01.12.19.

ד. הנני מחייב את שלושת הבנים, ביחד ולחוד, בהוצאות האב ש' והבן י' בסך כולל של 90,000 ₪ אשר ישולמו תוך 30 ימים מהיום, שאם לא כן יישא הסכום בהפרשי ריבית והצמדה מהיום ועד לתשלום בפועל.

פסק דין זה מסיים את הדיון בתובענות שבכותרת והמזכירות תמציא העתקו לבאי כוח הצדדים ותסגור את התובענות.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 50714-04-17

ת"ע 46293-06-17

ת"ע 46703-06-17

תמ"ש 32513-06-17

תמ"ש 19445-01-18

תיק חיצוני:

מתיר פרסום פסק הדין ללא שמות הצדדים ופרטים מזהים.

ניתן היום, כ"ט תשרי תש"פ 28 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

אלון גביזון, סגן נשיאה

אסור פרסום